

ZANIMLJIVOSTI IZ POVIJESTI I KULTURE KRIŽEVACA I OKOLICE

Obljetnice vezane uz 2000. godinu

1250. Kralj Bela III. dodijelio je plemstvo staroj kalničkoj porodici BABOK-VUKŠINEČKI. Imali su posjede u Vukšincu i Sudovcu. U 14. i 15. st. zvali su se Chochak, zatim Chochak alter Babok, konačno Babok.
1250. ZAKMARDI - hrvatsko plemstvo od 1250. s pridjevkom Dijankovečki i posjedima oko Križevaca (selo Dijankovec).
1520. IVAN ALAPIĆ, "zlatni vitez", muž Margarite Zrinski, vlasnik je Kalnika od 1520. godine.
1520. FODROCI (Fodroczy) - hrvatsko praplemstvo od 1520. porijeklom iz Erdelja. Nakon provale Turaka stekli su posjede u Križevačkoj županiji. Selo Fodrovec dobilo je po njima ime.
1530. Oko 1530. godine rođen je u Heleni kraj Križevaca IVAN LJUBIĆ, humanist, doktor filozofije, "magister artium, kanonik Kaptola Olomukoga i kancelar Vratislavske katedrale" (Gundrum). (Prema nekim izvorima rođen u Božjakovini ili Radešiću).
1600. Oko god. 1600. umro je STJEPKO MALJAK, načelnik grada Križevaca. Spasio je Križevce od Turaka 1555. g.
1600. Oko godine 1600. rođen je u Križevcima IVAN ZAKMARDI DIJANKOVEČKI, pravnik i humanist, plemićki sudac križevački, bilježnik Varaždinske županije, županijski bilježnik i vrhovni poreznik Kraljevstva, protonotar Kraljevstva, zamjenik bana u sudbenim poslovima, podžupan Varaždinske županije, zamjenik kraljevskog personala. Bio je prijatelj Petra Zrinskog. Svoju kuću i imanje u Dijankovcu, kao i druge posjede, darovao je pavlinima u Križevcima.
1640. Oko god. 1640. rođen je u Križevcima IVAN ANDRIJA MAKAR, krajiški general, vođa haramija u Vratnu i zapovjednik kapetanije u Križevcima.
1690. FARKAŠ - hrvatsko-ugarsko plemstvo podijeljeno 2. IV. 1690. Adamu, Tomi, Stjepanu, Matiji i Ivanu.
1730. Umro STANISLAV OREHOVEČKI, austrijski general i barun. Bio je podžupan Križevačke županije i zapovjednik natkapetanije u Križevcima.
1730. U Križevcima se rodio MARTIN SABOLOVIĆ. Bio je matematičar i pjesnik. Doktorirao je filozofiju i teologiju. Pisao šaljive pjesmice ("Carmen macarinicum in Crisienses 1792." i dr.). Pisao je vježbe iz matematike za đake i bavio se folklorom.
1770. U Vinarcu kraj Križevaca rodio se STJEPAN OŽEGOVIĆ, protonotar Hrvatskog Kraljevstva. S Jankom Draškovićem na saboru u Bratislavi (Požunu) branio je prava Hrvatske 1836. g.
1790. TITUŠ BREZOVEČKI postao kapelanom u Križevcima.
1790. Leopold II. je u Požunu podijelio križevačko plemstvo MARKOVIĆ. (Plemstvo možda potječe još iz vremena Bele IV.)
1810. U Križevcima umro biskup SILVESTAR BUBANOVIĆ. sahranjen je u Grkokatoličkoj katedrali. Bio je doktor filozofije i bogoslovije, poliglot. Premjestio je sjedište Grkokatoličke biskupije iz Tkalca u Križevce.
1810. Oko 1810. godine rođen je u Lebinama u Poljskoj DRAGUTIN LAMBL, prvi ravnatelj Gospodarskog učilišta u Križevcima i profesor gospodarske grupe predmeta (1860.-1874.).

1840. MIRKO BOGOVIĆ, književnik i političar, službovao u Križevcima kao prisjednik Sudbenog stola županije od 1840. do 1846. godine. (M. B. je osnovnu školu završio u Križevcima.)
1850. Rođen je u Klanjcu svećenik i pučki prosvjetitelj FRANJO (FRAN) NOVAK. U Križevcima je bio predavač vjeronauka na Gospodarskom učilištu od 1876. do 1881. g. te ravnatelj osnovne škole. Bio je narodni zastupnik Križevaca (1906.-1918.) i vođa glogovničke bune 1903. godine.
1860. Osnovano Gospodarsko učilište u Križevcima.
1880. Umrla Križavčanka MATILDA MIHOLIĆ, sestra Alberta Štrige i majka Stanka Miholića. Bila je mecena i ilirka. Pomagala razne kulturne akcije, među kojima i štampanje pojedinih knjiga F. Gundruma.
1880. Rođen književnik MILUTIN NEHAJEV CIHLAR. Poslije studija kemije u Beču radio je na Gospodarskom učilištu u Križevcima od 1909. do 1916. g. Bio je na stanu i hrani kod Milene Šugh Štefanac.
1890. Književnik IVO ČIPIKO diplomirao je na Šumarskom učilištu u Križevcima.
1890. Umro u Križevcima ALEKSANDAR FODROCI, političar i mecena, kraljevski komornik, ilirac, zastupnik Križevaca na saboru u Bratislavi (Požunu) 1847., te u Saboru Hrvatske 1861. Bio je veliki župan Križevačke županije od 1868. do 1871. godine. Bio je predsjednik Pjevačkog društva Zvono u Križevcima.
1920. U Zagrebu umro Križevčanin KARLO HORVAT. Osnovnu školu završio je u Križevcima, a studij u Zagrebu i Beču. Bio je svećenik, doktor nauka, sveučilišni profesor povijesti i zemljopisa.
1920. Osnovana Gimnazija u Križevcima.
1920. Osnovana Učiteljska škola u Križevcima.
1940. Umro Križevčanin JOSIP KIPACH, vlastelin i mecena. Diplomirao je 1882. godine na Gospodarskom učilištu u Križevcima. Oko sebe je okupljao i pomagao najveća imena hrvatske kulture toga doba. Bio je narodni zastupnik i svjetski putnik.
1970. U Križevcima je umro BOŽIDAR BROZOVIĆ, glazbeni pedagog, od 1937. učitelj u Bočkovcu, Dubovcu, Miholcu i Križevcima. Bio je direktor Glazbene škole u Križevcima, skladatelj i dirigent.
1970. U Zagrebu je umro Križevčanin BRANIMIR DETONI, novinar i publicist, urednik u "Križevačkom tjedniku" (1928.-1930.), direktor Ciglane, novinar Vjesnika, osnivač Kazališnog kluba u Križevcima, osnivač "Križevačkog kvarteta" 1930. (svira violu).